

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/1364/2015
Identifikačné číslo spisu:	2107206322
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Šramková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2107206322.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Bytový podnik Piešťany, s. r. o., so sídlom v Piešťanoch, Školská č. 19, proti odporcom 1/ R. W., bytom B., 2/ W. W., bytom B., obaja zastúpení JUDr. Daliborom Kuciaňom, advokátom, so sídlom v Piešťanoch, Nitrianska č. 5, o zaplatenie 5 187,57 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 7 C 178/2008, na dovolanie odporcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. mája 2015, sp. zn. 24 Co 155/2014 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Navrhovateľovi sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Piešťany rozsudkom zo 4. novembra 2013, č. k. 7 C 178/2008-185 uložil odporcom 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť navrhovateľovi spoločne a nerozdielne sumu 5 187,57 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 23. februára 2007 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi náhradu iných trov konania vo výške 311 Eur. Právny predchodca navrhovateľa Bytový podnik mesta Piešťany 24. júna 1996 uzatvoril s odporcom 1/ Zmluvu o nájme bytu č. 1/1996, ktorou mu prenechal do užívania 2 rozostavané byty - byt č. 1 s celkovou výmerou 111,53 m² a byt č. 2 s celkovou výmerou 100,20 m² nachádzajúcich sa v nadstavbe bytového domu na ulici B. Tieto byty sa odporca 1/ zároveň zaviazal na vlastné náklady dokončiť. Podľa článku II. uzatvorenej zmluvy mal nájom bytov vzniknúť dňom skolaudovania objektu. Dostavbou bytov vznikol 7-izbový mezonetový byt č. 5 nachádzajúci sa na druhom a treťom poschodí bytového domu s celkovou výmerou 251,24 m². Užívanie bytu bolo povolené rozhodnutím bývalého Okresného úradu v Piešťanoch, značka Výst. 98/12604-Hč z 9 . októbra 1998, ktoré nadobudlo právoplatnosť 3. novembra 1998. V dobe uzatvorenia zmluvy bol bytový dom vo vlastníctve mesta Piešťany, ktoré ho zverilo do správy právnomu predchodcovi navrhovateľa. Podľa Zásad o hospodárení s majetkom mesta Piešťany platných v čase podpisu nájomnej zmluvy bolo potrebné, aby o zmluvnom nájme nehnuteľného majetku, ktorého výmera predstavovala 200 m², rozhodlo mestské zastupiteľstvo. Mestské zastupiteľstvo mesta Piešťany o prenájme predmetných bytov nerozhodlo. Preto tento právny úkon - uzavretie zmluvy medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom 1/ - je neplatný.

Uznesením Mestského zastupiteľstva mesta Piešťany č. 111/1999 z 11. júna 1999 bolo rozhodnuté o zrušení príspevkovej organizácie Bytového podniku mesta Piešťany a založením obchodnej spoločnosti Bytový podnik Piešťany, s. r. o., ako aj o prechode práv a záväzkov z príspevkovej organizácie na navrhovateľa. Navrhovateľ je správcom predmetného bytu. Za obdobie od decembra 1998 do decembra 2001 uhradili odporcovia 1/ a 2/ 939,72 Eur. Odporcovia 1/ a 2/ napriek neplatnosti zmluvy užívali predmetný byt od roku 2002 bezplatne, v dôsledku čoho im vzniklo bezdôvodné obohatenie. Bezodôvodné obohatenie predstavuje výšku nájomného a náklady spojené s užívaním sporného bytu za obdobie od marca 2005 do decembra 2006 a nedoplatok z vyúčtovania služieb za rok 2004.

Krajský súd v Trnave na odvolanie odporcov 1/ a 2/ rozsudkom z 20. mája 2015 sp. zn. 24 Co 155/2014 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Súd prvého stupňa vo veci zistil riadne skutkový stav, vyvodil z neho správny právny záver, ako aj vo veci vykonal náležité dokazovanie v potrebnom rozsahu. Rovnako ako súd prvého stupňa konštatoval, že súd prvého stupňa správne posúdil platnosť nájomnej zmluvy účastníkov č. 1/1996 z 24. júna 1996. Zmluva nie je opatrená súhlasom mestského zastupiteľstva. Nedostatok súhlasu mestskej rady a nejasné vyjadrenie primátora, ako požadovaných náležitostí nájomnej zmluvy robia túto neplatnou podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Takto bola predmetná zmluva posúdená aj v konaní Okresného súdu Piešťany sp. zn. 27 C 87/2005, v ktorom súd rozhodoval o obdobnom návrhu za iné obdobie. Poukázal na to, že navrhovateľ si je vedomý svojich povinností voči odporcom 1/ a 2/, a preto mal snahu o uzavretie dohody o urovnaní, v zmysle ktorej bola odporcom 1/ a 2/ daná ponuka na odkúpenie predmetnej nehnuteľnosti, pričom pre postoj odporcov 1/ a 2/ k uzavretiu takejto dohody nedošlo. Odporcovia 1/ a 2/ si v konaní pred súdom prvého stupňa uplatnili voči navrhovateľovi nárok na zaplatenie 741 152,221 Eur z titulu zhodnotenia bytu, ktorý návrh súd na pojednávaní 4. novembra 2013 vylúčil na samostatné konanie.

Proti tomuto rozsudku podali dovolanie odporcovia 1/ a 2/. Žiadali zrušiť rozsudok odvolacieho, ako aj prvostupňového súdu a vec vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnili § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. (rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci) a § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci). Všeobecný súd a to obidva sudy porušili právo na súdnu ochranu, ktorá spočíva v nelogickom, arbitrárnom a svojvoľnom rozhodnutí, čo bolo smerodajné pre záver odvolacieho súdu a neodôvodnenosti odvolania vo veci samej. Namietali nedostatočne zistený skutkový stav, nakoľko súd odignoroval návrhy na vykonanie dokazovania výsluchmi navrhnutých svedkov, v dôsledku čoho pri rozhodovaní v danej veci vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia. Zotrval na tvrdení, že navrhovateľ nemá v predmetnom konaní aktívnu legitimáciu, nakoľko vlastníkom predmetných nehnuteľností bolo a je stále Mesto Piešťany, ktoré sa môže domáhať či už vypratania, nájomného alebo vydania bezdôvodného obohatenia. Domáhali sa aj odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

Navrhovateľ sa k dovolaniu odporcov 1/ a 2/ nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti (dovolaní) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podali včas odporcovia 1/ a 2/ zastúpení v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či ich dovolanie je procesne prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom. Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2) a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3).

V prejednávanej veci dovoláním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie

rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania odporcov 1/ a 2/ z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. vyvodit' nemožno.

Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 druhej vety O. s. p., ukladajúceho dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal prípustnosť dovolania nielen vo vzťahu k § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. neboli v dovolaní namietané a ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Z týchto ustanovení preto prípustnosť dovolania nemožno vyvodit'.

Dovolatelia prípustnosť dovolania odôvodňovali tým, že v prejednávanej veci im postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred ním (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Tento postup odôvodňovali nelogickým, arbitrárnym a svojvoľným rozhodnutím.

So zreteľom na odporcami 1/ a 2/ tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci im postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.), pričom treba zdôrazniť, že prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. nezakladá samo tvrdenie účastníka o existencii niektorej z uvedených procesných väd, určujúcim je zistenie, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestranom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Váda nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí (ale) disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08).

Vzhľadom na námietky odporcov 1/ a 2/ bolo aj v tomto dovolacom konaní potrebné zaujať právne závery o tom, či (prípadné) nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. alebo či má za následok procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.

Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O. s. p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces (tiež v nadväznosti na požiadavku odôvodnenia rozhodnutia súdu v súlade s § 157 ods. 1 a 2 O. s. p.), jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (porovnaj I. ÚS 252/05 a aktuálne tiež IV. ÚS 481/2011).

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov

vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

K námietkam odporcov 1/ a 2/ týkajúcich sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť), treba uviesť, že nie každá procesná nesprávnosť, ku ktorej dôjde v priebehu občianskeho súdneho konania, je relevantná z hľadiska procesnej prípustnosti dovolania. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania (viď § 237 ods. 1 O. s. p.); vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.). Niektorým vadám inej procesnej povahy majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam v tom zmysle, že ich považuje za relevantný dovolací dôvod (viď ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorý možno uplatniť v dovolaní, ale len pokiaľ je procesne prípustné.

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“.

Vychádzajúc z uvedeného Stanoviska o zmätočnosť v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. ide iba vtedy, keď je dôsledkom procesného postupu, ktorý je nesprávny v tom zmysle, že pri ňom nebola zachovaná právnym poriadkom stanovená procedúra prejednávania veci. Nie každá nesprávnosť, ku ktorej dôjde v občianskom súdnom konaní, je ale procesnou vadou (vadou procedúry prejednávania veci), prípadne procesnou vadou dosahujúcou (až) intenzitu, ktorú považuje za relevantnú uvedené ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku.

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky napr. sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci *García Ruiz* proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok *Georgiadis* proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok *Higginsová* a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo

účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvého stupňa (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII).

Dovolený súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd postačujúco odôvodnil svoj rozsudok, ktorým nadviazal na rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý ako vecne správny potvrdil. Podľa dovolacieho súdu nižšie súdy dostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia; ich zdôvodnenie ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p.), je v ňom vysvetlené, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzali aj ako vec - zistený skutkový stav - právne posúdili. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu; takýto prístup reflektuje aj ostatne citovanú judikatúru EŠLP. V prípade, ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým - ako už bolo spomenuté - tvorí jeden celok.

Odporcovia 1/ a 2/ ďalej namietali, že súd nezisťoval rozhodujúce skutočnosti pre posúdenie veci, nevykonával dôkazy navrhnuté účastníkmi konania. Zastávajú názor, že súdy nemali pre svoje rozhodnutia dostatok úplných a správnych skutkových podkladov.

Najvyšší súd k tejto námietke uvádza, že v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (viď R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p.; ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, to ale samo osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. (porovnaj napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

Pokiaľ ide o argumentáciu (námietku) odporcov 1/ a 2/, a to ohľadom nevykonania určitého dôkazu, je treba uviesť, že takýto postup môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nezakladá však procesnú vadu v zmysle § 237 O. s. p. (porovnaj R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O. s. p. prípustné (porovnaj R 125/1999). Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv odporcov 1/ a 2/ nie je postupom, ktorým by im súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p.).

Z ustanovení § 101 ods. 1 a § 120 ods. 1 O. s. p. vyplýva procesná povinnosť účastníka konania tvrdiť skutkové okolnosti, z ktorých odvodzuje svoje právo alebo povinnosť protistrany, a procesná povinnosť

označiť dôkazy, ktorými chce preukázať pravdivosť ním tvrdených skutočností. Ide o základné povinnosti účastníka sporového konania. Dôkazné bremeno sa chápe v spojitosti s procesnou zodpovednosťou účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia; táto zodpovednosť sa prejaví v jeho procesnom neúspechu. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu, aby rozhodol o veci samej aj v prípadoch nepreukázania určitej skutočnosti, ktorá bola významná pre rozhodnutie podľa hmotného práva. Rozsah dôkazného bremena vyplýva z hmotného práva (z príslušnej hmotnoprávnej normy). V zásade platí, že dôkazné bremeno má ten, komu je podľa hmotného práva na prospech existencia určitej skutočnosti.

Označenie dôkazov nie je iba procesnou povinnosťou účastníkov konania, ale zároveň aj ich procesným oprávnením. Uplatnenie tohto oprávnenia je však časovo limitované. V zmysle § 120 ods. 4 O. s. p. (okrem výnimiek v ňom ustanovených) je súd povinný poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie (§ 115a O. s. p.) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada.

Právomoc (súdu) konať o veci, ktorej sa žalobný návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (porovnaj § 120 ods. 1 O. s. p.), a nie účastníkov konania.

V zmysle § 132 O. s. p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť však sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. Odvolací súd (ani okresný súd) preto nevykonaním dôkazu, navrhovaného odporcami 1/ a 2/, ich nevylúčili z realizácie žiadneho procesného práva, ktoré im Občiansky súdny poriadok priznáva. Tvrdenie o neúplnosti vykonaného dokazovania, resp. že súdy dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, predstavuje dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Dovolací súd môže v dovolacom konaní prihliadnuť k takýmto namietaným nedostatkom len vtedy, ak je splnený predpoklad prípustnosti dovolania (o taký prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Odporcovia 1/ a 2/ v dovolaní uplatňujú aj dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. (súdom vyčítajú, že konanie pred nimi trpí inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie veci a ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci). K týmto argumentom v dovolaní dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na odporcami 1/ a 2/ uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. (i keby boli prípadne opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Odporcovia 1/ a 2/ v dovolaní vyslovili aj nespokojnosť s právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení

vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením vecí, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O. s. p. Nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie vecí (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) je síce prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie vecí ale prípustnosť dovolania nemôže založiť. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. I keby teda tvrdenia odporcov 1/ a 2/ boli opodstatnené (dovolací súd sa nimi z tohto hľadiska nezaoberal), nimi uvádzané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia (výroku), nezakladali by ale prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil na zistený skutkový stav správny právny predpis a či ho aj správne aplikoval, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O takýto prípad ale v tejto veci nejde. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu.

Vzhľadom na uvedené obmedzilo sa dovolacie konanie iba na fázu zisťovania podmienok prípustnosti dovolania a nemohlo pokročiť do ďalšej fázy, t. j. preskúmania vecnej správnosti napadnutého rozsudku (výroku o trovách konania), ktorú nesprávnosť dovolaním odporcovia 1/ a 2/ namietajú.

Keďže prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O. s. p. a v dovolacom konaní neboli zistené dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcov 1/ a 2/ podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou odvolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov konania voči odporcom 1/ a 2/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd však navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.